

A közkereseti és betétitársaságok adókötelezettsége.

Szemlénk első számában irtunk arról, hogy a közkereseti és betétitársaságoknak a mérlegvalódiság helyreállítása előtt a társulati adó alól való kivétele, ezekre a vállalatokra súlyos helyzetet teremtené. Az 1925 : IX. t.-c. 13. §-a az elhangzott aggályok dacára akként rendelkezik, hogy a közkereseti és betétitársaságok 1925. évi január hó 1-től kezdődőleg általános kereseti adót kötelesek fizetni, de a pénzügyminiszter felhatalmazást nyert arra, hogy az adóztatási rendszer megváltoztatása folytán szükségessé váló átmeneti intézkedéseket rendelettel szabályozza.

Az átmeneti intézkedésekre vonatkozó rendelet elkészítése során tapasztalta a pénzügyminisztérium, hogy az elhangzott aggályok nagyon is indokoltak voltak és ebben leli magyarázatát az, hogy — jöllehet ezen társaságok kereseti adóvallomási határideje május 15-ikében állapotott meg, — az átmeneti intézkedésekre vonatkozó 45.528/VII. a. számú rendelet csak a Budapesti Közlöny folyó évi május hó 24-iki számában tétetett közzé. Ezen rendelet alapján ezen társaságok 1925. évi kereseti adója, — az 1924. évi adóköteles tiszta jövedelem alapján, — az általános kereseti adóra vonatkozó 300/P. M. 1925. számú H. Ö. rendelkezései szerint vetendő ki. Az 1925. évre vonatkozólag azonban az általános kereseti adó alá eső egyéb adózóktól eltérőleg ezek társaságokra a következő eltérő intézkedések nyernek alkalmazást:

1. Amennyiben a társaság bevallását mérleg és nyereségveszteségszámla alapján eszközli és a mérlegben és nyereségveszteségszámlán kívül betérjeszti áru- és anyagkészleteinek, valutáinak, devizáinak és értékpapírjainak ugy 1923. év végei, mint 1924. év végei leltárát az illető üzletek végén érvényben volt piaci árak feltüntetésével, az adóköteles tiszta jövedelem akként állapítandó meg, hogy az 1924. évi mérlegszerű nyereséghez hozzá kell adni, illetve a veszteségből le kell vonni azokat a különbözetekeket, amelyek ezen leltári vagyonnak a mérlegben szereplő értéke és az 1924. év végei piaci ára (forgalmi értéke) között fennforognak, viszont le kell vonni azt a különbözetekeket, amellyel az 1923. év végei piaci árak (forgalmi értékek) az 1923. évi mérlegben szereplő értékeket meghaladják. Ennél az eljárásnál figyelembe kell venni azonban az aranykorona értékviszonyának változását is és a mérlegszerű nyereséghez ezen a címen való hozzáadásnak csak abban az esetben és csak olyan mértékben van helye, ha és amennyiben az 1924. évi mérlegben felvett értékeknél az aranykorona értékviszonyának figyelembevételével is mutatkozik különbözet.

Ez a nem egészen világos klauzula a magyar korona 1923. év végétől 1924. év végéig bekövetkezett valutáris érték-

esökkenéséből és ezzel kapcsolatosan a piaci áraknak papirkoronában kifejezésre jutó emelkedéséből származó u. n. látzólagos nyereségek megadóztatását van hivatva elkerülni. Jelenti pedig ez a klauzula azt, hogy az 1924. évi készletek piaci árával nem az 1923. év végei piaci árak, hanem az aranykorona 1923. december havi és 1924. december havi értékviszonyának ($17000 : 6500 = 2.6$) figyelembevételével mutatózó piaci ár hasonlítandó össze. Tehát ha az 1923. évi készlet 1923. év végei piaci ára pl. 400 millió korona volt, az 1924. évi készlet piaci árával nem a 400 millió korona, hanem ennek 2.6-szorosa, vagyis 1.040.000.000 korona hasonlítandó össze. Ezek a társaságok tehát készleteiket az 1924. évi mérlegben lényegileg ugyanazon elvek szerint vehetik fel, mint a részvénytársaságok, mégis azzal az eltéréssel, hogy a mutatózó többletből nincs joguk 20 %-ot levonásba hozni.

2. Az 1923. évi XXXIV. t.-c. 1 §-a a társulati adó alá eső építetőknek megengedte, hogy a L.A.B. akcióba besorozott lakások építésére fordított költségeket vagy három év alatt tetszésszerűen részletekben, vagy öt év alatt egyenlő részletekben leírassák. A közkereseti és betétitársaságokra ez az adóügyi kedvezmény — jöllehet most általános kereseti adó alá esnek — továbbra is fenntartott.

3. Azon társaságokkal szemben, amelyek az 1925. évi általános kereseti adóra vonatkozó vallomásukat *folyó évi június hó 15-ig* benyújtják, a késedelemből kifolyólag bírság nem szabható ki.

Azt a hátrányt, amely főként az iparvállalatokat éri azáltal, hogy felújítási tartalékalapot nem dotálhatnak, paralizálja az az előny, hogy a helyhatósági pótlékkal terhelt 5—15%-ig terjedő kulcs helyett az általános kereseti adó kulcsa csak 5%.

Az értékpapírok forgalmi értékének megállapítása. Az 1916. évi vagyionadó alaptörvényt módosító 1920. évi XXIII. t.-c. 52. §-a felhatalmazza a pénzügyminisztert arra, hogy évről évre meghatározza az államadóssági kötvényeknek és egyéb értékpapíroknak az adóztatásnál alapul veendő forgalmi értéket. Ezen felhatalmazás alapján a pénzügyminiszter az 1925. évi április 8-iki Közlönyben tette közzé a 35886/VII a/1925. sz. körrendeletet, mely a forgalmi értékeket az 1925. évi adóztatás céljára állapítja meg. A rendelet a fix kamatozású papírok tekintetében átveszi a már az előző esztendőben alkalmazott rendszert és forgalmi értéküknek a megállapításánál figyelemmel van arra a körülményre, hogy ezeknek a papíroknak, — bár ha különböző kamatozásúak is és más és más intézet kibocsátásai is, — csaknem ugyanaz a tőzsdei árfolyamértékük volt. Ennek folytán ezeket a papírokat egységes elnevezés alá foglalja össze és forgalmi értéküket egységesen állapítja meg.

A nem fix kamatozású papíroknál egy lényeges elvi eltérés mutatkozik a tavalyi megállapítással szemben. A múlt esztendőben ugyanis a pénzügyminiszter megengedte, hogy az értékpapíroknak rendeltszerű forgalmi értéke az adóalap kiszámításánál csak egyharmad részben véssék számításba. Ezen rendelkezés igen helyesen azzal indokoltott,